

evergreen

ČAS UHLÍ
SE KRÁTÍ

KAM KRÁČÍME
V ROCE 2021

OBNOVITELNÉ
ZDROJE PRO OBCE

MAGAZÍN HNUTÍ DUHA, JARO 2021

ENERGIE NA ROZCESTÍ

**Hnutí
DUHA**

**CHCETE S NÁMI POMÁHAT KRAJINĚ? PŘIDEJTE SE
K NĚKTERÉMU Z NAŠICH TÝDNŮ!**

**TÝDNY PRO KRAJINU
POŘÁDÁME PŘES LÉTO PO CELÉ REPUBLICĚ**

**PŘIHLAŠOVÁNÍ SPUSTÍME V DUBNU NA ADRESE
[HNUTIDUHA.CZ/TYDNY-PRO-KRAJINU](https://hnutiduha.cz/tydny-pro-krajinu)**

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

ani veškeré vypětí kolem pandemie koronaviru svět nezastavilo. Virtuální setkání sice nahradila většinu těch osobních, ale rozhodnutí, která z nich vzejdou, mají velmi reálné dopady, ať už se jedná o budoucnost energetiky, nebo zemědělství.

Energetika prochází ohromnou proměnou, jejíž rozměry si téměř nedokážeme představit. Budoucí sítě již nebudou závislé na několika velkých zdrojích, ale budou to chytré sítě založené na spolupráci tisíců malých zdrojů a úložišť energie. Starou energetiku opouštíme spolu s odklonem od uhlí, které nejvíce přikládá pod kotel klimatické změny. Pro brzký konec uhlí v roce 2033 se nám podařilo získat již velkou část politické reprezentace, což bychom ještě před dvěma lety považovali za téměř nemožné. Více o tom píše ve svém článku kolega Jiří Koželouh. O cestě od uhlí k obnovitelným zdrojům energie jsme mluvili s odborníkem na čistou energii Stanislavem Chválou.

Uhlí postupně uvolňuje prostor dalším zdrojům. Za nás jsou jasným adeptem obnovitelné zdroje energie, ať už vítr, slunce nebo biomasa. Není pravda, že v České republice slunce nesvítí a vítr nefouká, jen tyto zdroje využíváme hluboko pod jejich potenciálem. Podle analýzy, kterou v loňském roce pro Hnutí DUHA zpracovali analytici z Masarykovy univerzity, Češi a Češky obnovitelné zdroje jednoznačně podporují a rádi by viděli jejich rychlejší rozvoj. O výhodách tzv. komunitní energetiky, kdy zdroje vlastní obce nebo domácnosti, píše ve svém článku kolega Michael Kleinert.

V roce 2019 slavilo Hnutí DUHA své 30. výročí. Letos čekají stejné kulatiny i Sedmou generaci – časopis, který je naší součástí již od roku 1991. Název odkazuje na irokézský princip, že máme ve svém jednání zohledňovat příštích sedm generací, protože jedině tak bude možné dále žít na naší planetě. Pokud tento dvouměsíčník, který nabízí prostor pro nadčasový dialog o proměnách naší společnosti a jejich ekologických dopadech, zatím neznáte, vřele Vám doporučuji oslavit jeho narozeniny formou předplatného.

Věříme, že Vám první letošní Evergreen s jeho tématy zaměřenými na budoucnost dodá vzpruhu do prvních jarních dnů a že se s Vaší podporou zase o kousek přiblížíme naší společné vizi.

Srdečně

Anna Kárníková

Anna Kárníková, ředitelka Hnutí DUHA

Obsah:	4	AKTUALITY, NOVINKY, UDÁLOSTI Co by Vám nemělo uniknout.	14	30 LET SEDMÉ GENERACE Výročí časopisu spjatého s Hnutím DUHA.
	6	KRÁTÍME ČAS UHLÍ Má těžba uhlí ještě budoucnost?	16	KOBLIHA JAKO MODEL MYŠLENÍ O neudržitelnosti ekonomického růstu.
	10	BUDOU OBCE V BALÍKU? O investicích do rozvoje venkova.	18	V ROZVOJI OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ JSEM OPTIMISTA Rozhovor s generálním ředitelem společnosti Nano Energies.
	12	KAM CHCE KRÁČET HNUTÍ DUHA? Naše kampaně a plány pro letošní rok.	22	DOBROVOLNICTVÍ JE WIN-WIN ŘEŠENÍ Seznamte se s Ester Dobiášovou.

NENECHTE SI UJÍT NAŠE WEBINÁŘE

Kam kráčí česká energetika? Čemu se budeme letos věnovat v oblasti zemědělství nebo lesů? To jsou témata, která prezentujeme v našich bezplatných webinářích. Pokud Vás zajímá, co v Hnutí DUHA právě řešíme, můžete se na naše webináře podívat a zapojit se i do diskuze. Vysíláme je vždy online na platformě Zoom a na Facebooku Hnutí DUHA, kde také v sekci videa najdete záznamy všech webinářů, které jste třeba nestihli a zajímají Vás.

Aktuální termíny a témata webinářů naleznete na našem Facebooku. Pokud nemáte na této síti účet, ale přesto byste video rádi viděli, ozvěte se nám na e-mail pratele@hnutiduha.cz. Rádi Vám napíšeme, jaké jsou nejbližší webináře, a poskytneme Vám odkaz, na němž je budeme vysílat.

MASIVNÍ TĚŽBA ČESKÝCH LESŮ ZPŮSOBUJE OBROVSKÉ MNOŽSTVÍ EMISÍ

Nepromyšlená živelná těžba poškozených smrkových a borových lesů má další, dosud nediskutované důsledky. Podkladový materiál Ministerstva zemědělství uvádí, že jen v roce 2019 uniklo kvůli těžbě lesů do atmosféry 15 milionů tun CO₂. Pro srovnání – je to více, než kolik vypustí všechna osobní auta a dodávky dohromady. Až do roku 2018 přitom lesy naopak uhlík zadržovaly a pomáhaly zmírňovat klimatické změny. Část viny na tom nesou i špatná rozhodnutí ministerstev zemědělství a životního prostředí.

Ministerstvo zemědělství nereagovalo na aktuální doporučení Evropského lesnického institutu, jehož rozsáhlou analýzu pomohlo financovat. Institut upozorňoval na to, že dosavadní metody boje s kůrovcem jsou neefektivní, a doporučil mimo jiné respektovat odlišné cíle ochrany přírody v chráněných územích a rozhodovat o postupu v měřítku krajiny, ne jednotlivých porostů (tj. rozhodnout se, kde má smysl proti kůrovci zasahovat, a kde nikoli).

Ministerstvo zemědělství také odmítlo výzvu lesníků a vědců, aby přehodnotilo nastavení pravidel kompenzací a dotací, a zastavilo tak zbytečnou a nerentabilní těžbu souší. Přitom podle odhadů odborníků by byly při ponechání souší emise z lesů o třetinu až polovinu menší. Za tyto zvýšené emise oxidu uhličitého bude pravděpodobně muset Česká republika zakoupit speciální emisní povolenky, jejichž cena se může vyšplhat přes 26 miliard korun.

PÁR NELICHOTIVÝCH ČÍSEL O TOM, JAK DNEŠNÍ ZEMĚDĚLSTVÍ NIČÍ PŘÍRODU

Vědecké studie ukazují, že globální úbytek hmyzu, a zvláště pak motýlů v přírodě ohrožuje světovou ekonomiku i prospěšné přírodní procesy dosud nevídanou měrou. Za nejvýznamnější příčinu se považuje intenzivní zemědělství vinou používání pesticidů a uvolňování dusíku z chovu dobytka a umělých hnojiv, dále odstraňování přírodních prvků a klimatická změna. Tato zjištění přináší mezinárodní skupina vědců, která zároveň vyzývá světové společenství včetně České republiky k rychlé akci na záchranu hmyzu.

Negativní dopad má také scelování původně malých rodinných farem do agrárních koncernů. Rozsáhlé monokultury se navíc často nacházejí na místech původních pralesů s vysokou biodiverzitou. Studie navazují i na záznamy o poklesu počtu divokých včel, které spolu s dalšími druhy hmyzu zajišťují nezbytné opylování.

Významný úbytek motýlů v evropských zemích není těžké dokázat. Ve Velké Británii vyhynulo již 8 % druhů a od roku 1976 ubylo přes 50 % motýlů. V Nizozemsku jsou čísla ještě horší – vyhynulo 20 % druhů a o 50 % počty poklesly za posledních 30 let. Podle evropského indikátoru lučních motýlů pak v 16 evropských zemích od roku 1990 ubylo 39 % lučních motýlů. Dle Červeného seznamu evropských motýlů z roku 2010 je 8 % motýlů (38 druhů) ohrožených a dalších 10 % (44 druhů) téměř ohrožených, přičemž dle autorů jsou tato čísla velmi pravděpodobně podhodnocena. Česká republika přitom patří mezi čtyři země s největším počtem ohrožených druhů.

Evropský účetní dvůr již dříve varoval, že pokles populací volně žijících opylovačů v Evropě pokračuje a že zemědělské dotace zprostředkovávané společnou zemědělskou politikou celkově situaci zhoršují, namísto aby jí pomáhaly. Pracovní skupiny Ministerstva zemědělství mají nyní za úkol nastavit čerpání 200 miliard korun v zemědělských dotacích na další sedmileté období. Hnutí DUHA se jednání účastní a vyzývá veřejnost, aby se k ochraně hmyzu připojila prostřednictvím výzvy <https://zasadmese.hnutiduha.cz>.

KOČKA DIVOKÁ SE PO VÍCE NEŽ 100 LETECH UKÁZALA NA DOBŘÍŠSKU

Poprvé po více než sto letech se podařilo zdokumentovat výskyt kočky divoké na Dobříšsku. Mrtvé zvíře našli místní obyvatelé na cestě u Nového Knína a prostřednictvím e-mailu stopy@selmy.cz na něj upozornili Hnutí DUHA Olomouc. Že se skutečně jedná o samec kočky divoké, potvrdila genetická analýza, kterou provedl Ústav biologie obratlovců AV ČR.

Česká republika má z hlediska současného areálu rozšíření kočky divoké ve střední Evropě strategickou polohu. Na hranicích s Německem žije menší populace, která byla na bavorské straně v 80. a 90. letech minulého století podpořena reintrodukcí – vypuštěním nových jedinců zpět do přírody. Z východu zase mohou na naše území přicházet kočky z karpatské populace. Podle genetické analýzy patřil nalezený samec k bavorské populaci.

Z dostupných záznamů vyplývá, že kočka divoká byla na Dobříšsku běžně lovena ještě v polovině 18. století. Zastřelené zvíře zmiňují tamní archivy naposledy v roce 1914, kdy se ale jednalo o jedince vypuštěného z umělého chovu. Od té doby byla v této oblasti považována za vyhubenou – až doteď.

ZVÝŠIL SE POČET VLČÍCH TERITORIÍ A PŘIBYLA I JEDNA NOVÁ SMEČKA

Podle unikátního terénního monitoringu šelem na celém území České republiky se zde v roce 2020 nacházelo alespoň částečně dvaadvacet vlčích teritorií. Devatenáct z nich leží v pohraničních oblastech a některá na naše území zasahují jen nepatrně. Ve čtrnácti případech se jednalo o smečky o velikosti 4–6 jedinců. Oproti roku 2019 se počet teritorií zvýšil o čtyři a přibyla nám jedna vlčí smečka.

Nejčastěji se k nám vlci dostávají ze severu – ze středoevropské nížinné populace, jejíž centrum leží v západním Polsku a v Německu. Minimálně jedna telemetricky označená vlčice k nám však přišla z Rakouska a cestou do Doupovských hor urazila nejméně 430 kilometrů. Na Moravu a do Slezska se zatím šíří vlci ze slovenských a polských Karpat. Další zajímavé informace k jednotlivým smečkám si můžete vyhledat na adrese www.mapa.selmy.cz. Podrobnosti k česko-saskému pohraničí naleznete na stránkách projektu OWAD.

ČESKÁ VEŘEJNOST FANDÍ OBNOVITELNÝM ZDROJŮM

Aktuální výsledky a trendy z analýzy domácích i evropských výzkumů veřejného mínění v otázkách obnovitelných zdrojů energie představili na konci ledna výzkumníci Tomáš Chabada a Jan Krajhanzl z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity spolu s Hnutím DUHA. Objektívni data o názorech a preferencích veřejnosti ukazují jejich větší oblibu v porovnání s uhelnými i jadernými zdroji.

Jakkoli je u nás preference obnovitelných zdrojů o něco nižší než v západních zemích, výrazná většina občanů by uvítala, kdyby česká vláda podporovala rozvoj obnovitelných zdrojů prakticky na všech úrovních. Přibližně polovina veřejnosti zároveň vyjadřuje zájem o výrobu energie z obnovitelných zdrojů ve svých domácnostech.

Kompletní analýza je dostupná na našem webu: <https://hnutiduha.cz/publikace/verejne-mineni-o-oze2020>.

Magazín Hnutí DUHA, XXIV. ročník, číslo 1/2021.

Vydává:

Hnutí DUHA, Údolní 33, 602 00 Brno, telefon: 545 214 431, e-mail: pratele@hnutiduha.cz, www.hnutiduha.cz.

Šéfredaktorka: Jana Vondrová.

Redakce: Anna Kárníková, Martina Hlavatá, Petra Stračiaková, Jiří Koželouh, Michael Kleinernt.

Korektura: Lucie Krejčí.

Sazba a grafika: Markéta Jedličková.

Foto: archiv Hnutí DUHA, archiv Nano Energies, archiv Jana Bittnera, archiv Ester Dobiášové, Unsplash, Shutterstock.

Podávání novinových zásilek povolila Česká pošta, s. p., OSP Brno, č.j. P/23623/93 ze dne 25. 10. 1993. Registrováno u MK ČR E 12145.

Tištěno na recyklovaném papíře.

Hnutí DUHA prosazuje zdravé prostředí pro život, pestrou přírodu a chytrou ekonomiku. Dokážeme rozvíjet politiku a úřady, jednáme s firmami a pomáháme domácnostem. Našich výsledků bychom nedosáhli bez podpory tisíců lidí, jako jste Vy.

Krátíme čas uhlí

Když šel ministr průmyslu Karel Havlíček 1. února tohoto roku na zasedání vlády, předpokládal, že odejde se schváleným termínem ukončení spalování uhlí v České republice v roce 2038. Ale narazil. Někteří ministři chtěli odklon od uhlí už v roce 2033 nebo nechtěli hlasovat bez řádného posouzení podkladů – ministr Havlíček totiž předtím odmítl poslat svůj návrh do tzv. meziresortního připomínkového řízení. Musel to tedy udělat dodatečně a otázka uhlí se ve vládě znovu otevře nejspíš v březnu.

Možná Vás překvapuje už to, že ministr průmyslu vůbec navrhuje konec uhlí. Ano, ani já bych si to před časem neuměl představit. Jak k tomu tedy došlo? Jedná se o doporučení tzv. Uhelné komise, poradního orgánu vlády, který v létě 2019 vytvořili zástupci a zástupkyně ministrů, uhelných krajů, energetických a těžebních firem, odborů, akademické sféry a ekologických organizací. Komisi předsedá právě Karel Havlíček spolu s ministrem životního prostředí Richardem Brabcem.

Já jsem byl jedním z devatenácti členů komise a reprezentoval jsem ekologické organizace sdružené v asociaci Zelený kruh. Ovšem 4. prosince minulého roku jsme spolu se zástupcem Greenpeace odstoupili a ekologické organizace se z komise kompletně stáhly. Proč jsme se tak rozhodli? Ještě Vás budu trochu napínat...

Konec byl ještě nedávno nepředstavitelný

Vraťme se na chvíli zpátky proti proudu času. Před třiceti lety byly severní Čechy stále určeny k vyuhlení dle megalomanských plánů komunistického režimu. Vláda Petra Pitharta však přijala přelomové usnesení o takzvaných územních ekologických limitech těžby hnědého uhlí a nakreslila pro velkolomy nepřekročitelnou čáru.

Ještě před deseti lety uhelný průmysl plánoval prolomení těchto limitů, využití vyvlastňovacích paragrafů v horním zákoně a zbourání města Horní Jiřetín i chemičky Unipetrol na Mostecku. Těžít na velkolomu Československé armády chtěli uhlobaroni až do roku 2120. V roce 2013 už díky snaze místních a ekologických organizací vyvlastňování v zákoně nebylo, ale přesto bylo k prolomení limitů velmi blízko – těžářům jej chtěla schválit Rusnokova úřednická vláda.

Před šesti lety podnikl Pavel Tykač poslední velký útok na limity těžby ve snaze prosadit těžbu alespoň do roku 2070. Díky ekologickým organizacím a místním lidem bránícím své domovy a zdraví

se to opět nepovedlo, i když Sobotkova vláda zrušila limity na menším velkolomu Bílina.

Místem, kde by těžba měla probíhat nejdéle a zásobovat i plánovanou novou uhelnou elektrárnu, se stal velkolom Vršany s povolením hornické činnosti do roku 2052. Rovněž Státní energetická koncepce České republiky počítala s uhlím v energetice (v malé míře) i po roce 2050.

Když v roce 2019 začínala pracovat Uhelná komise, hovořilo se o konci uhlí v roce 2050. Například generální ředitel ČEZ v médiích prohlašoval, že je to přece jen o 12 let později než v zeleném Německu. V záměru Uhelná komise vybírala ze tří scénářů útlumu uhlí, přičemž ten nejzazší končil v roce 2043.

Čí je vítězství?

Je výsledné doporučení termínu 2038 velkým vítězstvím uhlobaronů? Ne tak docela. Firmy těžící a spalující uhlí sice odvrátily rychlý scénář útlumu uhlí, ale z dlouhodobého hlediska se jedná o další z řady jejich porážek, která nejspíš není poslední. Další totiž může následovat celkem rychle.

Vláda si možná nakonec vybere nejkratší termín, který měla Uhelná komise propočítaná, tedy rok 2033. A i kdyby ne, minimálně ze dvou důvodů se můžeme spolehnout na snahy o další zkrácení: jednak jsou zde volby a některé strany (piráti či KDU-ČSL) už se vyslovily, že konec uhlí za 17 let je moc daleko, a jdou naproti sílícímu zájmu veřejnosti o řešení změny klimatu. A pak je tu trh s emisními povolenkami. Jejich cena se povážlivě zvyšuje, různé projekce předpokládají různě velký růst v následujících letech a očekává se, že vystřelí vzhůru spolu s novým evropským emisním cílem. Ke konci dvacátých let se také budou zpříšňovat limity pro znečišťování ovzduší.

Pro uhelné zdroje jde o zásadní komplikace, které vyžadují investice, zvyšují náklady na palivo a posilují konkurenci – obnovitelné zdroje a zemní plyn. A k tomu musíme přičíst stále rostoucí počet bank, jež odmítají poskytovat úvěry na projekty spojené s uhlím. Jsme tedy na nejlepší cestě, jak budoucnost uhlí ve velmi blízké době opět zkrátit.

Máme plán?

Z ekonomického hlediska se zdá situace jasná. Uhlí prostě nebude konkurenceschopné. Ale často se nás lidé ptají, zda to Česká republika zvládne technicky. Čím nahradíte uhlí? Máte plán? A mohli bychom ho vidět? Jistě. V první řadě připomeňme, že v posledních deseti letech se vyváželo z naší země téměř stejné množství elektřiny, jako spotřebují všechny české domácnosti. Jsme osmým největším čistým vývozcem elektřiny na světě

v absolutních číslech. Údajným hrozícím nedostatkem elektřiny přitom uhelná a jaderná lobby úspěšně straší českou vládu i veřejnost už od 90. let minulého století.

Ve skutečnosti by Česká republika mohla třetinu uhelných elektráren zavřít hned, aniž by to mělo jakýkoli vliv na energetickou bezpečnost země. Jediným důsledkem by byla vyvážená exportní bilance. To je tedy třetina, ale co ten zbytek? To už je tvrdší oříšek, ale i ten se dá rozlousknout.

Energetika České republiky bude bez uhlí v roce 2033 fungovat a budeme mít dostatek elektřiny i tepla, pokud se bezodkladně zahájí práce na nahrazení uhlí bezemisními a nízkoemisními zdroji. Obě varianty (2033 i 2038) propočítal ČEPS z hlediska fungování elektrické sítě Česka. K dispozici jsou však i modely, které ukazují, že bychom si mohli dovolit i rok 2030. V každém případě je řešením rozvoj obnovitelných zdrojů energie, posílení výroby energie ze zemního plynu (nejlépe nejefektivnější formou kombinované výroby elektřiny a tepla v teplárnách) a akumulace energie.

Není přitom nutné jít cestou výstavby velkých plynových elektráren, lepší je soustředit se na společnou výrobu elektřiny

a tepla, které se bude muset vyrábět každopádně. Zde je obrovská příležitost pro efektivní využití paliva. Teplárny budou muset uhlí opustit do roku 2030 – nikoli na základě závěrů Uhelné komise, ale kvůli klesající konkurenceschopnosti uhlí oproti jiným palivům. Pokud zároveň bude sektor teplárenství (v němž dnes převažuje hnědé uhlí) transformován správně, dojde k výraznému růstu produkce elektřiny navázané na (díky úsporám) nižší výrobu tepla oproti současnosti.

Samozřejmě platí námitka, že zemní plyn je fosilní palivo. Je jasné, že jej nemůžeme využívat více než 20 až 25 let a musíme jej postupně nahrazovat klimaticky neutrálními plyny, jako jsou bioplyn, syntetický metan či vodík vyráběné v době, kdy je vysoká a jinak nevyužitelná produkce obnovitelných zdrojů – například v jasných letních dnech, či naopak během větrných nocí.

Je také nutné podotknout, že mezi podmínkami ukončení výroby z uhlí není výstavba nového jaderného reaktoru v Dukovanech (ve variantě 2033 se s ním samozřejmě nepočítá). Nový blok jaderné elektrárny by sloužil jako náhrada bloků stávajících.

Budoucnost lidí v uhelných regionech

Nejde však jen o ekonomiku a energetiku. Rychlejší útlum uhlí dává větší jistotu do budoucnosti horníkům, zaměstnancům v energetice a místním lidem žijícím v uhelných krajích. Ekonomický výhled spalování uhlí je maximálně 10 let. Naznačuje to i vývoj minulých let a měsíců v OKD či Sokolovské uhelné (která má zásoby uhlí do roku 2040, ale přestala už počítat s jejich využitím a těžbou po roce 2030). Je proto rozhodně zodpovědnější počítat se zánikem pracovních míst dříve a zaměřit se na vznik nových a na zajištění rekvalifikací či důstojného přechodu do důchodu k roku 2033.

Bylo by nezodpovědné počítat s existencí pracovních míst na dobu, kdy už vlivem vývoje na trhu nebudou existovat. Čerpání evropských fondů na spravedlivou transformaci bude možné v příštích 7 až 10 letech. Finance z EU na transformaci energetiky a uhelných regionů (Modernizační fond, Fond pro spravedlivou transformaci) budou k dispozici do roku 2027 či 2030. K tomu se přidává ještě Fond obnovy. Pokud vláda vyšle signál, že uhlí se bude spalovat do roku 2038, sníží se motivace řešit transformaci nyní

dostupnými penězi, bude ohroženo jejich efektivní čerpání a zbytečně nebudou realizovány projekty, které by vytvořily nová pracovní místa a pomohly oživit kraje.

A proč jsem odešel z Uhelné komise?

Vraťme se zase do současnosti. Když Uhelná komise 4. prosince 2020 většinou hlasů schválila doporučení, aby se v České republice spalovalo uhlí do roku 2038, vyvolalo to prudké reakce všech, kteří to s řešením klimatické krize myslí vážně. Není divu – podle propočtů vědců by vyspělé země měly s uhlím končit v roce 2031. Termín 2038 je dokonce později, než by s uhlím měly skončit i země rozvojové, které potřebují čas do roku 2037.

Čísla jsou odvozena od celkového uhlíkového rozpočtu – tedy kolik emisí ještě můžeme vypustit, aby globální růst teploty nepřesáhl cíle dané Pařížskou klimatickou dohodou. Jestliže nyní vypustíme více emisí, sebereme dětem a mladým lidem šanci zastavit klimatickou krizi. Přitom právě oni budou nést následky dnešních rozhodnutí.

Doporučení komise nepodpořil ministr životního prostředí Richard Brabec a zástupce Ministerstva práce a sociálních věcí a současně starosta obce z uhlénoho regionu Tomáš Svoboda. Společně s kolegou z Greenpeace jsme hlasovali proti a z komise následně odstoupili. Ani já osobně, ani asociace ekologických organizací Zelený kruh, která mě do Uhelné komise vyslala, jsme v tu chvíli neviděli

důvod pro další účast na jednáních této komise. Den D ukázal, že se rozhoduje bez řádných podkladů.

Komise je expertní poradní orgán a její doporučení musejí být založena na faktech. Rozhodnutí není v souladu s cílem chránit klima ani s ekonomickými studii. A já si prostě nemohou vzít na zodpovědnost, že vládě doporučím plán útlumu uhlí, který kvůli své rozvleklosti povede k problémům v energetice a sociálním dopadům.

Hnutí DUHA samozřejmě bez přerušení pokračuje ve svém úsilí o rychlý a spravedlivý odklon od uhlí. Výsledkem je právě i neschválení roku 2038 a zachování naděje, že vláda termín ještě zkrátí.

BUDOU OBCE V BALÍKU?

ROK 2021 JE DŮLEŽITÝM OBDOBÍM PRO ROZVOJ OBCÍ A VENKOVA. MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ SE V NÁSLEDUJÍCÍCH DESETI LETECH CHYSTÁ PROSTŘEDNICTVÍM MODERNIZAČNÍHO FONDU UVOLNIT VÍCE NEŽ 150 MILIARD KORUN NA DEKARBONIZACI ENERGETIKY, ZATEPLENÍ BUDOV, TEPLÁRENSTVÍ A DOPRAVU. JAK VELKÉ BUDOU PŘÍLEŽITOSTI PRO STAROSTY A STAROSTKY Z OBCÍ? TO ZÁVISÍ NA NÁS VŠECH.

Modernizační fond v druhé polovině roku umožní starostům a starostkám podávat žádosti o dotace na rozvoj komunitních obnovitelných zdrojů. Pro ty z Vás, kteří nečetli loňské letní číslo Evergreenu a tápou, co je komunitní energetika, připojujeme stručné vysvětlení: komunitní energetika je skvělou příležitostí, jak si občané, farmáři, obce či skupiny obyvatel mohou snížit účet za elektřinu. Děje se tak ve většině zemí na západ od nás. Velké i malé komunitní projekty vznikají v Německu, Rakousku, Holandsku, ale také třeba ve Španělsku. I u nás už pár takových obcí existuje.

Obce v celé Evropě mohou využívat obrovského potenciálu, který skýtají střechy obecních budov – školy, brownfieldy, úřady, divadla a mnoho dalších míst, kde by mohly být umístěny fotovoltaické panely. Dále jsou to například vytápny a kogenerační jednotky (společná výroba tepla a elektřiny) na biomasu. Větší a návratnou investicí jsou i větrné elektrárny.

Západ už to rozjel, dokážeme to i my?

To si pište! Efektivita obnovitelných zdrojů energie se každým rokem zvyšuje a jejich pořizovací cena naopak klesá. Je to návratná investice, díky níž vznikají lokální pracovní místa. Občané se lépe zapojují do komunitního života, a hlavně vyrobenou energii sdílejí dalším lidem v nejbližším okolí. Vyrobená elektřina tak nemusí cestovat distribuční sítí desítky či stovky kilometrů z velkých centralizovaných zdrojů. Menší decentralizované zdroje jsou skvělou příležitostí pro každou obec.

Karle, tam to fouká

Podívejme se do malé obce v Pardubickém kraji nedaleko Svitav. Starosta obce Karle hledal další zdroje příjmu pro obecní rozpočet. Snaha nebyť závislý pouze na dotacích a příjmech od státu ho dovedla až k investici do vlastní větrné elektrárny. Impulzem byla žádost developera

o pronájem obecních pozemků k výstavbě tří větrných elektráren. S projektem obec souhlasila pod podmínkou vlastnictví jedné z nich. Jednoduše si totiž spočítala, že prostřednictvím vlastnictví větrné elektrárny si přijde na daleko větší peníze než z pouhého pronájmu pozemku. Obecní lesy dala do zástavy, aby kryla 60milionový úvěr a obešla se bez dalších investičních dotací.

Vyrobenou elektřinu vrací do distribuční sítě a zisk z jejího prodeje tvoří asi 10 % obecního rozpočtu. Tyto finance pak dále investuje do vlastního rozvoje. Množství energie, které jedna taková elektrárna vyrobí, by totiž pokrylo spotřebu sedmi obcí velikosti Karle (kolem 400 obyvatel). A pak že prý u nás nefouká...

Svazek obcí aglomerace Dolní Lhota

Dobrovolný svazek obcí Slopné, Sehradice, Horní Lhota a Dolní Lhota vznikl v roce 2007 za účelem vybudování společné kanalizace a čističky odpadních vod. V roce 2017 přibyla do portfolia obcí i fotovoltaická elektrárna (30 kW) umístěná na střeše čističky, která má z hlediska velikosti plochy a orientace ideální podmínky pro využití sluneční energie. Veškerá vyrobená elektřina se spotřebuje v rámci provozu, a to dokonce i přes léto, kdy je výroba elektřiny nejvyšší. Investice do vlastního obnovitelného zdroje měla

především snížit výdaje z obecního rozpočtu, což se podařilo: fotovoltaická elektrárna vyrábí elektřinu pro provoz čističky, a šetří tak výdaje za energii. Zajímavostí projektu, který počítá s devítiletou návratností, je, že se obešel zcela bez dotací.

Obec Modrá s titulem Vesnice roku

Obec v podhůří Chřibů je několikanásobným držitelem ocenění Vesnice roku. Naposledy tuto cenu získala v kategorii životního prostředí, mimo jiné díky dlouhodobé orientaci na obnovitelné zdroje energie a energetické úspory. Modrá vlastní a provozuje dvě střešní fotovoltaické elektrárny umístěné na obecních budovách (2x 20 kW). Byla první obcí v České republice, která si pořídila veřejné osvětlení (90 lamp) s napájením na fotovoltaiku. Ve své rozsáhlé expozici Živá voda, věnované moravským biotopům, využívá k vytápění ještě tepelné čerpadlo, které navíc v zimě chladí místní kluzišť.

Jak dál? Třeba i díky Vám!

Ve výzkumu zaměřeném na obnovitelné zdroje, který jsme si nechali zpracovat v roce 2019, se ukázalo, že veřejnost podporuje obnovitelné zdroje energie ve vlastnictví obcí. Skýtají totiž mnoho příležitostí, jen musejí dostat prostor je využít. Se starosty a starostkami dlouhodobě spolupracujeme a řada z nich nemá dostatek informací k investičním možnostem v oblasti obnovitelných zdrojů. V neposlední řadě chybí podpora státu, která v mnoha západních zemích nastartovala etapu moderní čisté energetiky.

A právě v tuto chvíli by rozvoj komunitní energetiky mohli rozvíjet občané, třeba zrovna Vy. Jak? Napište svému starostovi nebo své starostce, ať se přihlásí do předvýzvy o dotaci z Modernizačního fondu Ministerstva životního prostředí. Není to nic složitého a každá obec má svůj potenciál. Tak hrrr na ně, aby byly obce i jejich občané v balíku!

Článek finančně podpořila Deutsche Bundesstiftung Umwelt. Obsah nemusí vyjadřovat postoje donora.

KAM CHCE KRÁČET Hnutí DUHA V ROCE 2021?

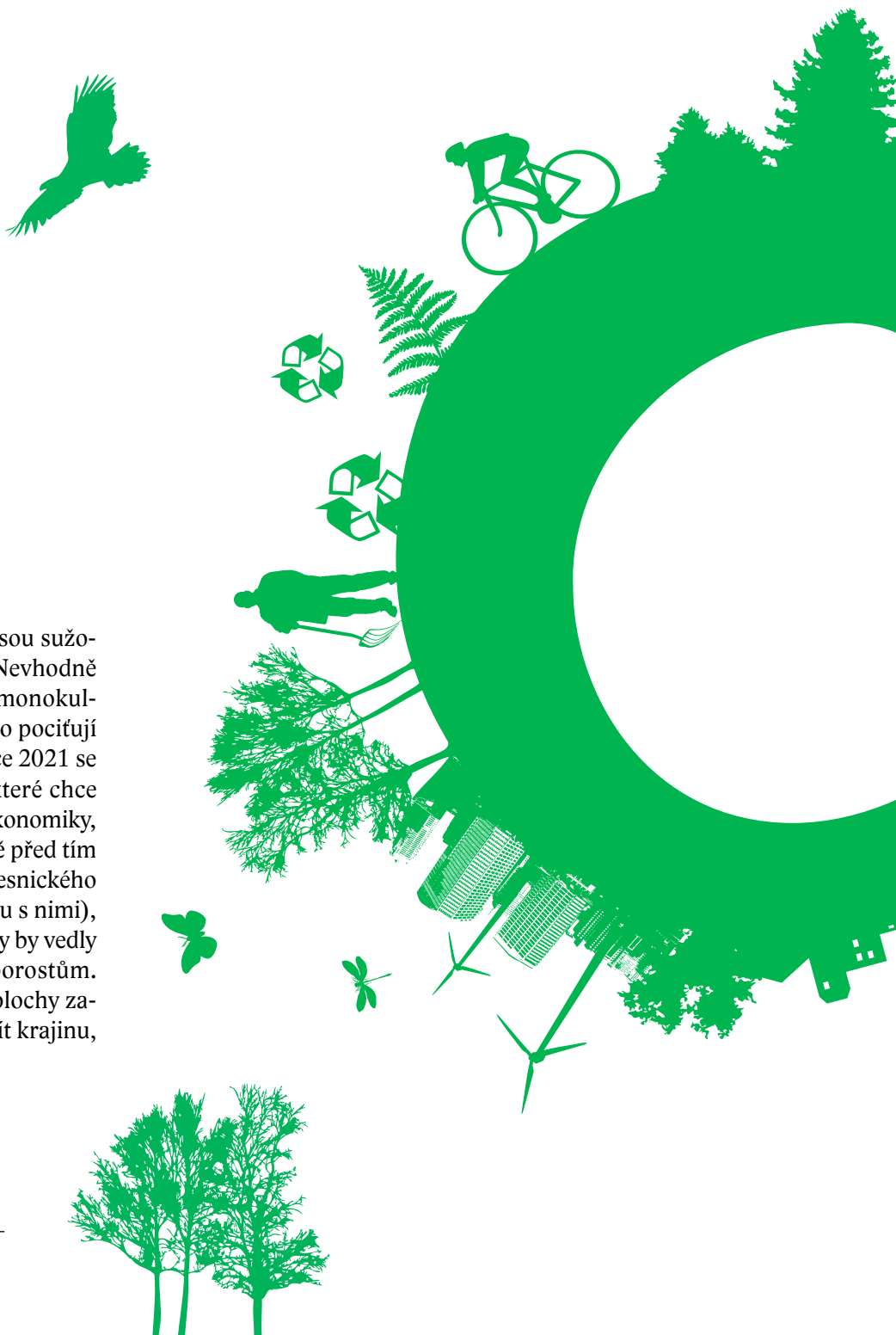
KAM POPUTUJÍ EVROPSKÉ PENÍZE URČENÉ PRO ZEMĚDĚLCE? CO SE STANE SE SMRKOVÝMI A BOROVÝMI MONOKULTURAMI? JAKÝM SMĚREM BUDEME POSOUVAT LEGISLATIVU V OBLASTI ODPADŮ? JAK TO DOPADNE S PLÁNEM NA ODKLON OD UHLÍ? A ODBRZDÍ KONEČNĚ STÁT ROZVOJ OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ ENERGIE? PŘEČTĚTE SI, JAKÉ MÁME V Hnutí DUHA LETOS PLÁNY. VAŠE PODPORA NÁM POMÁHÁ, ABYCHOM BYLI AMBICIÓZNÍ A ÚSPĚŠNÍ. DĚKUJEME!

Šumava

V šumavském národním parku se bude rozhodovat o zásadách péče, tedy o tom, jak v následujících patnácti letech přistoupíme k zóně přírodě blízké: zda se připojí k té nejcennější partii národního parku, kde probíhají nerušené přírodní procesy, které můžeme obdivovat, nebo zda se bude i nadále v této zóně lesnický zasahovat, budou v ní vznikat rozsáhlé holiny a nebude až tak bezpečným domovem například pro tetřeva hlušce.

Lesy

Lesy po celé České republice jsou sužovány rozpadem monokultur. Nevhodně pěstované smrkové a borové monokultury, ale i další lesy nyní naplno pocítují důsledky změny klimatu. V roce 2021 se rozhodne, zda velké peníze, které chce dát Evropská unie na obnovu ekonomiky, půjdou i do výsadby lesů. Právě před tím ale varují vědci z Evropského lesnického institutu, kteří tvrdí (a my spolu s nimi), že rozsáhlé a urychlené výsadby by vedly pouze k dalším nestabilním porostům. Lepší by bylo počkat, nechat plochy zalesnit břízou a do budoucna mít krajinu, která bude pestrá a odolná.

Odpady

Česká republika má i díky Vaší podpoře nový zákon o odpadech, jenž zvyšuje poplatky za skládkování. Prosadili jsme do něho i třídící slevu pro obce, které skládkují málo odpadu. Zákon ale odsunul zákaz skládkování neupravených odpadů z roku 2024 na termín 2030. V letošním roce pohlídáme, aby vládní plán počítal s vyššími cíli recyklace a nízkou produkcí směsného komunálního odpadu a aby peníze z evropských fondů směřovaly do prevence a recyklace, nikoli do spaloven odpadů.

Rozjedeme také práci v obci Veselíčko, která svým přístupem k nakládání s odpady a s předcházením jejich vzniku bude v budoucnu modelovým příkladem pro Olomoucký kraj i další obce.

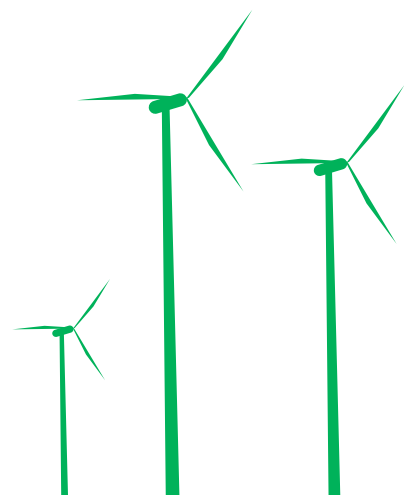
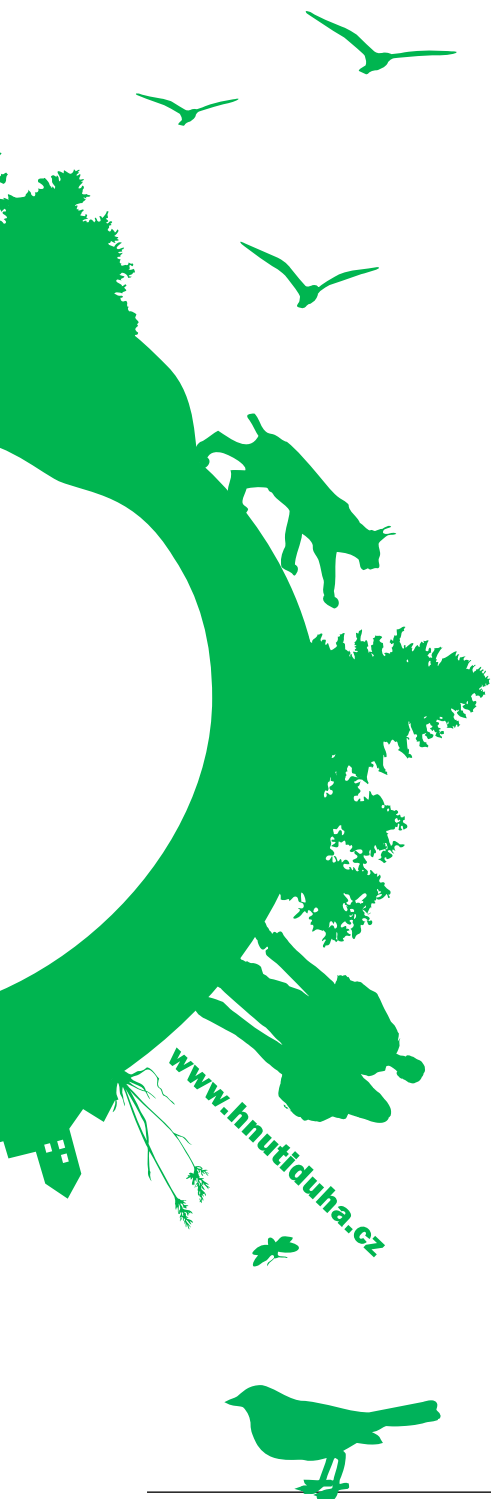
Zemědělství

Pro českou zemědělskou krajinu bude rok 2021 zásadní: právě letos se předurčí dotace pro zemědělství na následujících sedm let. Takzvaná Společná zemědělská politika, jejímž prostřednictvím se peníze do českého zemědělství dostávají, totiž může buď podporovat masivní produkci, která příliš nebere ohled na přírodu, anebo – jak by si přála i Evropská unie – více zohledňovat, aby se do naší krajiny vracel život. To bude nejen na rozhodnutí Ministerstva zemědělství, ale i nás všech. Již nyní se můžete přidat k naší výzvě zasadmese.hnutiduha.cz a společně s námi se podílet na tom, aby částka 200 miliard korun, která do českého zemědělství v následujících sedmi letech přiteče, skutečně chránila přírodu.

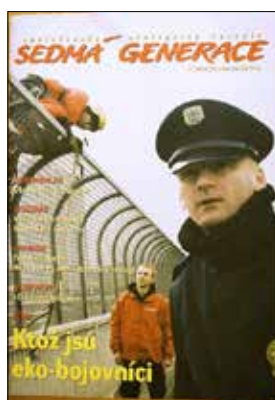
Energetika

V roce 2020 jsme v Uhelné komisi zabránili plánům uhlobaronů těžít a spalovat uhlí až do poloviny století. Výsledné doporučení konce uhlí v roce 2038 je ale pořád nebezpečné, a proto budeme i nadále – již mimo Uhelnou komisi – usilovat, aby vláda schválila rychlejší útlum uhlí, nejpozději do roku 2033. Více si o naší účasti a odchodu z Uhelné komise můžete přečíst v článku na stranách 6–9. Postavíme se proti plánům uhelných elektráren na překračování emisních limitů na ochranu ovzduší a zdraví a budeme usilovat o odstavení těch nejstarších a nejvíce plýtvajících elektráren v následujících několika letech.

Vytvoříme komunitu na podporu obnovitelných zdrojů energie a rozvoj komunitní energetiky. Pro toto téma chceme získat obce i každého z Vás, aby měl rozvoj těchto zdrojů silnou podporu. Budeme usilovat o funkční podporu rozvoje větrných a fotovoltaických elektráren. Využijeme předvolební období pro přesvědčování politiků a propojíme lidi a politické strany před volbami, aby kandidáti a kandidátky viděli, že lidé mají zájem o rozvoj obnovitelných zdrojů energie a přejí si konec uhlí.

7.G

30 LET SEDMÉ GENERACE

ZATÍM SICE NEVÍME, JESTLI BUDE LETOŠNÍ ROK TEN PRAVÝ PRO OSLOVU KULATÝCH NAROZENIN ČASOPISU SEDMÁ GENERACE, ALE NA BUJARÉ VEČÍRKY ANI VELKOLEPÉ OSLOVY SI REDAKCE STEJNĚ NIKDY NEPOTRPĚLA. SEDMOU GENERACI NAOPAK LÉPE VYSTIHUJÍ SLOVA PŮMALOST, MALOST A STŘÍDMOST. POJĎME SPOLEČNĚ NAHLÉDNOUT DO JEJÍ HISTORIE.

Častým dotazem bývá, kde se vzal název časopisu. Ten původní zněl mnohem pesimističtěji: Poslední generace (mysleno v množném čísle). Časopis zprvu tematicky cílil zejména na energetiku, ekonomiku, dopravu, rozvojový svět či lidská práva. „Za přijatelný nepovažujeme podivný sociální pokus komunistických stran ani žádnou jinou formu konzumní společnosti. Změna společnosti není možná bez změny hodnot, které si její členové vytvořili,“ čteme v úvodním prohlášení redakce v roce 1991, z něhož je zřejmé, že tvůrci nehodlali svět pouze popisovat, ale i měnit. Tenkrát měl časopis pouze čtyři strany a dvouměsíční pravidelnost jej čekala až v dalším roce. Mimochodem roční předplatné v roce 1992 stálo 18 Kčs.

Původní název časopisu vydržel do roku 1998, kdy se proměnil v dnešní Sedmou generaci. „V jádru není metafora sedmé generace ničím jiným než poetickým vyjádřením principu odpovědnosti,“ píše na vysvětlenou tehdejší šéfredaktor a spoluzakladatel Hnutí DUHA i časopisu Jakub Patočka. Ba co víc, nový název, odkazující na Velký zákon Irokézů, zahrnuje i stanovisko tehdejší redakce, že k překonání ekologické krize je zapotřebí ještě druhé věci: obnovy mystické úcty k přírodě. Zmizely také podtituly jako „Optimistický časopis Hnutí DUHA pro životní prostředí a dobu“ nebo pozdější „Časopis Hnutí DUHA pro obnovu přirozených vztahů“ a zůstalo prosté označení „Společensko-ekologický časopis“. Na redakčních schůzkách se sice občas

dostane na přetřes i změna podtitulu, avšak zatím tato jednoduchá a souhrnná varianta vítězí.

Na vlnách Hnutí DUHA

Časopis se od konce devadesátých let postupně vzdaluje břehům agendy Hnutí DUHA, nicméně řada duhových zaměstnanců dodnes v Sedmé generaci publikuje, například Karel Polanecký (energetika), Jiří Koželouh (energetika a uhlí), Jaromír Bláha (lesy) či Ivo Kropáček (odpady). Poslední dva jmenovaní se právě díky časopisu dozvěděli o existenci Hnutí DUHA, v němž mohli záhy odstartovat svou dlouholetou kariéru. V roce 2013 dochází navíc k formálnímu oddělení časopisu na samostatnou jednotku

Hnutí DUHA – Sedmá generace. Časopis však i nadále sídlí v prostorách organizace a jeho „nadřazeným“ je Rada Hnutí DUHA, která mimo jiné udává etické mantinely inzerentům periodika.

V letech 1995 až 2004 vycházela Sedmá generace každý měsíc a od té doby si zachovává dvouměsíční periodicitu. Na konci roku 2020 přinesla rekordních 100 stran, jimiž zahájila i letošní 30. ročník. Je vidět, že o nadšené autor(k)y a společensko-ekologická témata stále není nouze. Největší změnu designu zaznamenal časopis v roce 2009, kdy grafička Jana Kloučková Kudrnová radikálně proměnila obálku i logo časopisu. Redakce tehdy vypustila do světa i první trička se známým (a stále aktuálním) sloganem „Nechme si pesimismus na lepší časy“. Drobnou změnu pak přinesl rok 2016, kdy dostaly větší prostor fotografie, ať už na titulní straně, nebo uvnitř vydání.

V roce 2012 se dostalo i na zahraniční a digitální fanoušky: zavedli jsme elektronické předplatné a distribuce se rozrostla i na Slovensko. V roce 2018 redakce spustila nový web vhodný pro všechna zařízení s kompletním archivem textů. Mimo chodem nejvíce navštěvovanými články jsou rozhovory s hercem Jaroslavem Duškem, psychologem Stanislavem Grofem a pedagožkou Naomi Aldortovou.

O rok později dochází k poslední inovaci: k nahrávání audioverzí vybraných článků. Některé věci se však nemění, například černobílá podoba vnitřku, více než tisícovka předplatitelů a distribuční síť ve vybraných trafikách a prodejnách po celé republice.

Kdo to všechno píše?

V Generaci od počátku publikovala řada osobností domácího ekologického hnutí, působících v nevládní, státní nebo akademické sféře. Vzpomeňme na již zmíněného zakladatele časopisu (i Hnutí DUHA) Jakuba Patočku a také na Jana Beránka, Vojtěcha Koteckého, Jaromíra Bláhu, Milana Štefance, Miroslava Patrika, Mojmíra

Vlašína, Hanu Librovoú, Erazima Koháka, Ivana Dejmalu, Mikuláše Hubu, Juraje Lukáče, Daniela Vondrouše, Jana Piňose, Martina Bursíka, Tomáše Daňka, Jiřího Zemánka, Nađu Johanisovou nebo Lubicu Lacinovou. Poslední dvě jmenované jsou i dnes aktivními členkami redakční rady, která poskytuje zpětnou vazbu redakci časopisu. Mezi dalšími členy rady najdeme například filozofa Martina Škabrahu, ochránkyni velkých šelem Josefu Volfovou nebo filologa Lubora Kysučana.

Nedílnou součástí redakce vždy byli a budou dobrovolníci a stážisté, kteří pomáhají jak s texty, tak i s chodem časopisu. Mnoho bývalých stážistů dnes tvoří páteř redakčního týmu: Štěpán Jindra, Dominik Grohmann, Renata Svobodová, Lucie Sovová, Marie Drahoňovská, Adéla Fischerová, Kristýna Čermáková, Jája Pivcová nebo Veronika Charvátová. Všem zmíněným a celé řadě dalších patří velký dík za to, že se Generace dožívá třicetin, což pro takto vyprofilované médium není rozhodně samozřejmostí.

A i když se jména proměňují, podstata časopisu zůstává stejná: důkladně informovat o lokálním i globálním „ekodění“, přenášet to dobré z dědictví předků, nacházet ekologicky šetrnější alternativy a s nadhledem bavit. Zachováváme též pestrost žánrů, jimž vévodí rozhovory, reportáže a recenze, stejně jako rozmanitost témat: vedle sebe se tak potkávají příroda, zvířata, média, zemědělství, doprava, klima, výchova, kultura, duchovno, ekonomika, politika i sport. Například v loňském ročníku jsme v hlavních tématech přibližovali požáry pralesů, konzumní neřesti, veganství, vodu v krajině, udržitelnost zdravotnictví i odpad ve vesmíru.

Nejlepší je to naživo!

V posledních pěti letech se redakce časopisu začala soustředit – vedle narůstající komunikace na sociálních sítích – na pravidelný fyzický kontakt s veřejností. Několikrát ročně se tak se svým stánkem objevuje na akcích s ekologickou či knižní

tematikou, jako je třeba Den Země, Biojarmark, Knihex, Tabook či Litr. Pravidelně pak pořádá debaty související s hlavními tématy čísel (nyní méně pravidelně formou online událostí). Obvykle se konaly v brněnské kavárně Tři Ocásci a největší úspěch sklídila na podzim 2017 debata o přírodním stavitelství. Redakce také dvakrát pozvala filmové příznivce do prostor Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity, kde sídlí i spřátelená katedra environmentálních studií, na třídení minifestival dokumentárních filmů s ekologickou tematikou.

Roku 2018 Sedmá generace přebírá štafetu od Ekologického institutu Veronica a v divadle Husa na provázku každoročně organizuje divadelní eko(pro)hry (premiéra a derniéra představení vždy v jeden večer) uskupení Verdis pod taktovkou Mojmíra Vlašína. Nechte se překvapit, jakou hru pro Vás společně chystají letos a také jakou formu oslav časopis zvolí pro ty letošní kulatiny. Jedno Vám můžeme prozradit již nyní: bude to v duchu názvu knihy E. F. Schumachera Malé je milé.

Dvouměsíčník Sedmá generace vychází od roku 1991 a zaměřuje se na sociální a ekologické aspekty vývoje současné civilizace, které zasazuje do širších souvislostí. Vedle tištěné verze vychází i ve formátech pdf, mobi a epub. Vydavatelem časopisu je pobočný spolek Hnutí DUHA – Sedmá generace.

KOBLIHA JAKO MODEL MYŠLENÍ PRO 21. STOLETÍ

ROZHOVOR S EKONOMEM JANEM BITTNEREM O KNIZE KATE RAWORTHOVÉ

KNIHA EKONOMIE KOBLIHY, KTERÁ V ROCE 2017 ROZVÍŘILA EKONOMICKOU DEBATU, VYŠLA NA KONCI MINULÉHO ROKU TAKÉ V ČEŠTINĚ. AUTORKA KATE RAWORTHOVÁ V NÍ UKAZUJE, PROČ SOUČASNÉ EKONOMICKÉ TEORIE NESTAČÍ NA PROBLÉMY NAŠEHO STOLETÍ, JAKO JSOU KLIMATICKÁ ZMĚNA NEBO NARŮSTAJÍCÍ NEROVNOSTI, A NAVRHUJE NOVÝ MYŠLENKOVÝ MODEL PRO 21. STOLETÍ – KOBLIHU.

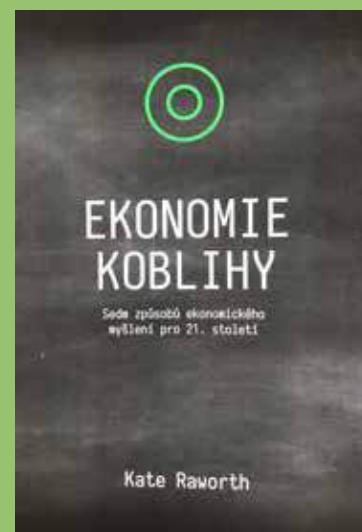

Jan Bittner

Družstevník v nakladatelství IDEA a ekonom působící na Vysoké škole ekonomické v Praze.

Kate Raworthová

Britská ekonomka působící na univerzitách v Oxfordu a Cambridgi. Patří k vlně nových progresivních ekonomek, stejně jako například Italka Marianna Mazzucátová, Američanka Stephanie Keltonová nebo Venezuelanka Carlota Perezová. Kate Raworthová proslula především svým modelem „Doughnut Economics“ neboli koblihové ekonomiky.

Co je kobliha?

Jedná se o model ekonomiky, který vychází z tvaru americké koblihy (tedy té s dírou uprostřed), kdy vnitřní hranice představuje zajištění lidských potřeb a kvalitního života a vnější pak fyzické limity naší planety. Mezi těmito okraji – v těstě koblihy – se nachází bezpečný prostor, ve kterém lidstvo může fungovat a prosperovat. Kate Raworthová nabízí strategie, jak se do něj dostat a jak v něm zůstat.

Proč jste se rozhodli knihu Kate Raworthové přeložit do češtiny? Co by mohla přinést českému publiku?

Naše družstevní nakladatelství chce přinášet do českého veřejného prostoru

novátorské přístupy. A zrovna ekonomie je potřebuje jako sůl. Ekonomie koblihy je mezinárodní bestseller, který má obrovský potenciál osvěžit českou ekonomickou diskuzi.

Česká republika má nejvyšší čas začít veřejnou debatu ohledně budoucnosti, ať už jde o klimatickou změnu, ekonomickou obnovu po koronavirové krizi, nebo řešení sociálních problémů spojených s nízkými mzdami či exekucemi. Ekonomie koblihy nabízí kompas, který nám může pomoci orientovat se v těchto složitých časech.

Proč nám současné ekonomické myšlení na zvládnutí novodobých výzev,

jako jsou narůstající nerovnosti nebo destabilizace klimatu, nestačí? V čem vidíte přínos koblihy?

Ekonomie považuje životní prostředí přinejlepším za externalitu – za něco vnějšího, co vlastně není až tak důležité. Ekonomický systém jako by stál úplně oddělený od přírodních zákonů. Zároveň středoproudá ekonomie dlouho nepovažovala nerovnosti za hodné zájmu, natož pak za ekonomický problém. Její doktrína totiž dokáže obhájit jakkoli rozvěvené nůžky mezi lidmi, přestože empirické výzkumy opakovaně potvrzují jejich zhoubné dopady na společnost. Kate Raworthová nabízí nové paradigma, které ekonomiku zapouští do životního

prostředí a propojuje se společenskými problémy.

Argument, že nekonečný růst v konečném prostoru není možný, je velmi úderný a pochopitelný. Avšak z toho plynoucí představa, že by naše ekonomiky neměly růst, nebo by se měly dokonce zmenšit, abychom zůstali v rámci planetárních limitů, je zatím zcela nepřijatelná a diskutuje se pouze v okrajových částech současné ekonomie. Jak je to podle Vás možné? Jak si mainstreamová ekonomie představuje dlouhodobé fungování růstové ekonomiky?

Ekonomie dlouhodobou představu v podstatě nemá. Hovoří sice o nekonečném exponenciálním růstu, ale před jeho neudržitelností zavírá oči. Neudržitelnost růstu se v ekonomických kruzích nediskutuje, protože by taková myšlenka postavila většinu ekonomických modelů na hlavu. Tak výrazný zásah do převládající teorie je na vysokoškolských katedrách nepředstavitelný.

Otázkou pak zůstává, k čemu máme tolik ekonomů a ekonomek, když nedokážou reagovat na větší krize. Čekají nás bouřlivé časy a k jejich překonání ekonomy potřebujeme. Jak ale říkal J. M. Keynes, „ekonomové si stanovili příliš jednoduchý a zbytečný úkol, pokud jsou nám v bouřlivých časech schopni říct, že se hladina po bouři zase uklidní“.

Po přečtení knihy mi bylo zcela jasné, v čem je problém a proč je třeba se jím zabývat. Velmi nejasná je pro mě ale otázka, jak to udělat. Existují nějaké konkrétní návrhy, jak se dostat do koblíhy? Mohou k tomu ekologické organizace jako Hnutí DUHA nějak přispět?

Knihou slouží jako kompas s omezeným prostorem pro konkrétní návody. Aplikací myšlenek do praxe se pak zabývá rostoucí hnutí, které se sdružuje například v tzv. DEALu (více informací na webu doughnuteconomics.org). Tomu se již povedlo

získat pro myšlenku koblíhy řadu evropských měst. Konkrétně třeba Amsterdam postavil pokoronavirovou obnovu města a jeho další rozvoj právě na konceptu koblíhy. Roli ekologických organizací vidím třeba v zapojení do tvorby takových národních, regionálních a městských strategií, které by byly vstřícné k ochraně životního prostředí, ale zároveň dostatečně inkluzivní k občanské společnosti.

Kate Raworthová sama sebe nazývá renegátskou ekonomkou. Jak její kniha rezonuje v akademických kruzích? Je současná ekonomie skutečně tak odtržená od společenských problémů, jako jsou nerovnosti, úbytek biodiverzity nebo klimatická změna?

Kate Raworthová učinila svou knihou významný krok v rámci hnutí, které bojuje za změnu obsahu i formy výuky ekonomie na vysokých školách. Cílem organizací, jako je Rethinking Economics nebo český Oikos, spočívá v otevření ekonomie různým směrům. Zatímco ostatní společenské vědy studentům a studentkám představují paletu existujících teorií, ekonomické školy takřka zatajují bohaté spektrum oborů od ekologické ekonomie přes feministickou nebo institucionální ekonomii až po ekonomii komplexity. Autorka všechny tyhle „alternativní“ přístupy používá a dodává, že Ekonomie koblíhy je kniha, kterou by bývala chtěla číst jako studentka ekonomie. S tím se plně ztotožňuji!

Řekl byste, že je představitelkou nerůstového hnutí? Jak byste popsal jeho východiska a propojení s touto knihou?

Do velké míry se ekonomie koblíhy s nerůstovým hnutím překrývá. Oba směry vycházejí z kritiky neoklasické ekonomie a růstu hrubého domácího produktu. Ekonomie koblíhy nicméně tuto kritiku obrací v pozitivní vizi, a navíc

k tomu využívá mocné zbraně: obrázku. Pomocí jednoduchého schématu nabízí alternativu k exponenciálnímu růstu výroby a spotřeby a explicitně navrhuje srozumitelný cíl v podobě koblíhy. Tím se snaží vydestilovat z ekonomického růstu pozitivita jako růst životní úrovně, ale nikoli na úkor budoucích generací a jejich životního prostředí.

Pokud bych chtěla myšlenky udržitelného nerůstu či koblíhy prosazovat ve svém osobním životě, jak by to vypadalo?

Jednotlivec má z mého pohledu omezené možnosti, protože jednání každého se odehrává v daném institucionálním rámci. Všichni čelíme omezením ve skutečně odpovědném chování, které může souviset třeba s dostupností hromadné dopravy, fungováním lokální ekonomiky nebo i s celkovým energetickým mixem v zemi – v paneláku si solární energii z vlastní vůle prostě nezatapíte. Kromě toho je ale důležitá aktivita v občanském životě a v rámci místních komunit. Osobně bych mladým lidem doporučoval studovat ekonomii a změnit ji zevnitř.

V ROZVOJI OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ JSEM OPTIMISTA

Kvůli dlouhodobé neochotě ke změnám je Česká republika stále ve velké míře závislá na „špinavé“ elektřině vyrobené z uhlí, zatímco alternativní obnovitelné zdroje „čisté“ energie byly v minulých letech budovány spíše okrajově. Přesto na našem trhu existuje firma, která svým uživatelům poskytuje elektřinu stoprocentně z obnovitelných zdrojů. O tom, v čem tkví krásy i úskalí takového rozhodnutí, jsme si povídali se Stanislavem Chválou, generálním ředitelem společnosti Nano Energies.

Jak byste popsal stav české energetiky?

Vnímám ho jako takové ticho před bouří. Česká energetika byla dlouho ospalá a bránila se změnám. Teď mám pocit, jako by se lidé a organizace, kteří bojovali proti změnám, rozhoupali a zjistili, že by to pro ně mohla být příležitost. Jsou ochotni diskutovat. Takových diskuzí je pořád málo, ale na druhou stranu daleko víc než kdy dřív. Řekl bych tedy, že se blýská na nové pozitivní změny. Nebude to revoluce – budeme zkoumat, jak to lze dělat jinak, a zkoušet to, co funguje třeba v západní Evropě. Rozhodně bude větší chuť přijít těm věcem na kloub.

Čím si vysvětlujete ten dlouhý spánek? Proč se najednou odstartovaly změny?

Jsou pro to dva důvody. První je ten, že jsme součástí evropského společenství, což přináší tlak na Českou republiku. Existují konkrétní termíny, kdy by se určité změny měly odehrát. A lidé z organizací, které to mají na starosti, si uvědomují, že změny není možné udělat okamžitě a že energetika má jistou setrvačnost. Určitým způsobem fungovala desítky let a nyní potřebuje čas, aby se připravila. V některých organizacích navíc není dostatečně dynamická struktura. Vidíme to na příkladech ze zahraničí – i když byla chuť ke změnám, trvaly několik let.

A ten druhý důvod?

Udržitelnost a zelené smýšlení je dnes atraktivní i pro organizace, které tímto směrem v minulosti nešly. Začaly toto téma používat ve své komunikaci a marketingu, zavazují se ke snížení své uhlíkové stopy a podobně. Na některé jejich zákazníky to funguje. Je však potřeba, aby to nebyla jen vágní slova, ale aby opravdu udržitelné byly.

Energetika potřebuje zkušenosti i dobrý úsudek

Můžete přiblížit ideu, na které je společnost Nano Energies postavena?

Je založena na tom, že výroba elektřiny bude v budoucnu decentralizovaná. Centralizovaná energetika je závislá na malém počtu hráčů, kdežto ta decentralizovaná je složitější. Předpokládáme, že u nás primárně bude výrazný počet obnovitelných zdrojů energie. Od počátku je ovšem jasné, že obnovitelné zdroje mají i své neduhy. Jsme odkázáni na počasí, které neumíme moc dobře predikovat. S tím je spojené aktivní řízení výroby a spotřeby elektřiny. To je potřeba balancovat, protože skladování elektřiny je finančně náročné.

Jací lidé u Vás pracují a na co se specializují?

Dohromady je nás sedmdesát. Největší oddělení tvoří vývojáři, další velkou skupinou jsou analytici a pak tradeři. To znamená, že máme hlavně technicky zaměřené zaměstnance. K tomu, abychom fungovali, potřebujeme nástroje, chytrost a dobrý úsudek. Energetika, na rozdíl třeba od finančních trhů, ještě není tak vyspělá z pohledu dat a na mnoho věcí by modely byly krátké. Proto je potřeba lidský úsudek a zkušenost. Například trader obchoduje a má k dispozici nástroje, které mu připravili naši vývojáři. Potřebuje ale také znalosti našich analytiků, aby se dokázal efektivně rozhodovat a neztráceli jsme příležitosti.

Zelenou elektřinu z obnovitelných zdrojů kupujete přímo od výrobců. Jak to funguje?

Představte si, že jste obchodník, který chce někde nakoupit elektřinu. Nejjednodušší způsob je jít na burzu, koupit ji a prodat někomu jinému. My se ale chceme potkat se všemi těmi vlastníky obnovitelných zdrojů, uzavřít s nimi smlouvy a vytvořit široké portfolio. Kdybychom kupovali jen jeden typ zdroje a ten přestal fungovat, nebyli bychom schopni dodat žádnou elektřinu. Proto máme portfolio větrných i solárních elektráren, bioplynové stanice i malé vodní elektrárny. A je potřeba to vyvážit.

Proč bychom se jako koncoví uživatelé měli zajímat o to, odkud kupujete elektřinu?

Ne každý si na původu elektřiny zakládá tolik jako my. Oficiálním způsobem, jak se stát dodavatelem elektřiny, je i možnost koupit si anonymní elektřinu třeba na burze a k tomu si dokoupit tzv. záruky původu. To jsou certifikáty, které říkají, že megawatthodina elektřiny byla vyrobena z obnovitelných zdrojů. Nevýhodou tohoto systému je, že si někdo může koupit špinavou elektřinu, pak si někde sehnat certifikát a tu špinavou elektřinu „ozelenit“. Je to podobné, jako byste v potravinářství prodávali vajíčka z klecových chovů a k nim certifikát, že někde jinde jiná slepice, která běhala venku na slunci, snesla vejce na podestýlku. Taková vajíčka byste si přece koupit nechtěli. Pokud tedy někdo chce podporovat myšlenku obnovitelných zdrojů, měl by především podporovat výrobce.

Dejme tomu, že bychom chtěli odebírat zelenou elektřinu. Měli bychom automaticky počítat s tím, že budeme platit více?

Není pro to důvod. Určitě nejsme nejlevnější, ale v rámci českého trhu se pohybujeme v té levnější polovině. Jak je to možné? Protože nejednáme prvoplánově, abychom vydělali co nejvíc peněz. Uvědomujeme si, že pro lidi je cena důležitým aspektem, a pokud by elektřina z obnovitelných zdrojů byla nejdražší ze všech, mnoho skupin lidí vyloučíme. Snažíme se tedy stanovit takovou cenu, která bude atraktivní, ale zároveň nám dovolí fungovat byznysově.

V energii ze slunce se skrývá největší potenciál

Kdybyste například své babičce měl vysvětlit princip komunitní energetiky, co byste jí řekl?

Použil bych příměr k chodu paneláku, o který se stará družstvo nebo SVJ a má nějaké společné prostory, které lidé využívají. To družstvo si postaví vlastní elektrárnu, třeba fotovoltaiku na střeše. A to je něco, co má ve společném vlastnictví

STANISLAV CHVÁLA

je od roku 2018 generálním ředitelem společnosti Nano Energies. Podařilo se mu proniknout na nové trhy a navázat nová partnerství napříč oborem. Hledá příležitosti pro výstavbu nových obnovitelných zdrojů a rozvoj využívání energetické flexibility u nás i v zahraničí. Podílí se na tvorbě strategií a pomáhá firmám s přechodem na energetická řešení založená na dlouhodobé udržitelnosti a uhlíkové neutralitě. V minulosti pracoval v energetice v České republice a ve Velké Británii a rovněž v bankovníctví. Vystudoval mezinárodní a finanční ekonomii na University of Hull a následně získal titul MBA v oboru finance na univerzitě v Manchesteru.

NANO ENERGIES

je česká energetická společnost, která na trhu působí od roku 2008. Prostřednictvím dceřiných společností efektivně a udržitelně obchoduje s elektřinou. Její divize Nano Green otevírá cestu k obnovitelným zdrojům všem, kteří chtějí žít šetrně k přírodě. Divize Digital Energy Services a Trading svými aktivitami pomáhají, aby se nedokonalosti v predikci výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů minimalizovaly.

a může s tím nakládat podle svého uvážení. To s sebou nese výhody – je to zelená elektřina a zároveň je to finančně výhodné, například odpadnou distribuční poplatky za odběr elektřiny ze sítě. Finanční návratnost se pohybuje v jednotkách let. Je to to samé, jako když se družstvo rozhodne dům zateplit – peníze se nevrátí hned, ale za pár let.

Můžete zmínit nějaký fungující příklad komunitní energetiky ze zahraničí?

Je zajímavé, že tohle téma je v Evropě od 90. let minulého století. Není to tedy nic, co by se vynořilo teprve nedávno. Za dobré příklady lze považovat Belgie nebo Velkou Británii. Toto odvětví je velmi sdílné, lidé v něm šíří informace, rádi spolupracují s jinými městy a předávají si příklady dobré praxe.

Zmínil jste Belgie a Velkou Británii. Jaký typ zdrojů se v těchto zemích využívá nejčastěji?

Na jihu Británie lze vyrábět elektřinu ze slunce bez větších omezení a v celé Británii pak energii z větru. Bioplynovou stanicí můžete vybudovat kdekoli na světě, protože tam počasí nehraje roli. Belgie, i když je ještě více na severu než my, má pořád slušné podmínky pro energii ze slunce a opět dobré podmínky pro větrnou energii. Nesoustředí se pouze na jeden zdroj.

Nedávno se v českých médiích objevila hrozba blackoutu. Vyročila se i informace, že za to mohou obnovitelné zdroje. Jak to vidíte Vy?

Jednalo se o defekt na přenosové soustavě v Chorvatsku. Obnovitelné zdroje s tím neměly nic společného, jen se to někdo snažil překroutit. Motivaci překrucovat fakta mají zastánci fosilní energetiky.

Jsou u nás z pohledu stability elektrizační soustavy obnovitelné zdroje hrozbou?

Česká republika je ve výhodě, že má velké množství flexibilních zdrojů. Máme uhelné elektrárny, které ale samozřejmě nechceme dlouhodobě provozovat. Než se začnou odstavovat, měly by přibývat elektrárny, které využívají obnovitelnou energii. Je potřeba podnikat potřebné kroky, aby to bylo bezpečné a aby jejich výkyvy byly balancované.

Co to znamená v praxi?

Vlastník přenosové soustavy, společnost ČEPS, pracuje na projektu (mimo jiné společně s námi) na agregaci flexibility z malých zdrojů a ze spotřeby tak, aby byla v průběhu odstavování uhelných elektráren k dispozici jiná flexibilita. To mimo jiné povede i k výrazně nižší uhlíkové stopě, což je pro nás velkou motivací. S projektem jsme začali v roce

2019 a na konci příštího roku chceme mít plán. Vlastně by bylo krásné, kdybychom to museli řešit, protože by to znamenalo, že se staví více obnovitelných zdrojů. Chuť stavět ale zatím chybí, nyní se řeší hlavně odstavování uhelných elektráren.

Z průzkumů veřejného mínění z posledních let je patrné, že obliba obnovitelných zdrojů roste. Proč se tedy nestavějí nové?

Protože to je – tedy především bylo – ekonomicky nevýhodné. V průzkumech sice obnovitelné zdroje vedou, ale většina lidí se rozhoduje na základě peněžní hodnoty. Jsou lidé, kteří do nich investují z potřeby soběstačnosti a dobrého pocitu. Pokud ale má být jejich rozvoj rapidnější, je potřeba, aby do nich investovali i ostatní. V posledních letech se investovalo méně i proto, že stát výstavbu nepodporoval. Rozvoj probíhal jen u domácích fotovoltaik, na jejichž podporu byly dotační tituly. Naštěstí se obnovitelné zdroje zlevňují a do budoucna bude podpora státu při jejich výstavbě stále méně potřeba. To je ideální směr. Nová technologie se má podporovat ze začátku, aby vznikla, ale když se stává rentabilnější, měl by investovat soukromý sektor. Proto i já jsem optimista a domnívám se, že rozvoj obnovitelných zdrojů potáhnou soukromé investice, nikoli stát.

Aktuálně leží ve sněmovně novela zákona o podporovaných zdrojích, v níž chybí podpora fotovoltaiky. O co se ochudíme, pokud tam nebude zařazena?

Největší potenciál v obnovitelných zdrojích je právě u fotovoltaiky, obzvláště u nás. Potenciál vodních elektráren už jsme z velké části využili. Rozvíjet se může i větrná energie, ale ne každý chce mít za domem větrnou elektrárnu. Růst mohou i bioplynové stanice, avšak je potřeba dodat, že by se neměla zabírat pole na pěstování energetických surovin, ale měli bychom využívat odpady a zbytky potravin, abychom z nich generovali energii. Ovšem ani tady netkví nekonečný potenciál. Technologie fotovoltaik na střeších nebo na stěnách domů se bude vyvíjet, tady máme obrovské možnosti. Proto je škoda, že ji tolik nepodporujeme a brzdíme tím její rozvoj.

Co byste tedy poslancům vzkázal?

Aby se při svém rozhodování nenechali ovládnout pocity z toho, co se u nás odehrávalo mezi lety 2010–2012, kdy nebyl systém podpory obnovitelných zdrojů ze strany státu nastaven optimálně. Za to mnoho investorů nemůže. Proto bych se na toto nešťastné období nesoustředil a zaměřil se na budoucnost a na to, proč obnovitelné zdroje chceme.

NIGERIJŠTÍ FARMÁŘI ZVÍTĚZILI NAD SPOLEČNOSTÍ SHELL

ODVOLACÍ SOUD V HAAGU ROZHODL NA KONCI LEDNA VE PROSPĚCH NIGERIJSKÝCH FARMÁŘŮ VE SPORU SE SPOLEČNOSTÍ SHELL. PŘEDMĚTEM KONFLIKTU BYLY ÚNIKY ROPY, KTERÁ FARMÁŘŮM ZNEČISTILA POLE A VODU. JE TO POPRVÉ, KDY SOUD ŽENE NADNÁRODNÍ SPOLEČNOST K ODPOVĚDNOSTI ZA JEJÍ PŮSOBENÍ V ZAHRANIČÍ. TOTO ROZHODNUTÍ BY MOHLO POMOCI I OSTATNÍM ZEMÍM TŘETÍHO SVĚTA, KTERÉ SE POTÝKAJÍ S OBDOBNÝMI PROBLÉMY.

Farmáři společně s ekologickou organizací Friends of the Earth podali žalobu na společnost už v roce 2008. Podle rozhodnutí soudu nese nigerijská pobočka mezinárodní korporace Shell odpovědnost za úniky ropy v několika vesnicích v deltě Nigeru. Farmářům musí zaplatit kompenzaci a zajistit tamní ropovod před dalšími úniky. Jedná se o přelomový rozsudek, který lidem ze zemí třetího světa dává naději uspět ve střetech s nadnárodními korporacemi.

Následky rozsáhlého znečištění kvůli těžbě ropy trpí miliony lidí žijících v deltě Nigeru už od poloviny minulého století. Dosud se nedočkali žádného odškodnění,

přestože činnost ropných společností dlouhodobě kritizují místní komunity i ekologické organizace. Kromě toho, že firmy odmítají přiznat odpovědnost za úniky ropy, mají blízké vztahy s nigerijskou vládou a jejími ozbrojenými složkami.

Každý rok zemře v důsledku tohoto znečištění 16 000 dětí a průměrný věk, kterého se dožívají obyvatelé delty Nigeru, je o deset let nižší než ve zbytku země. Po deseti letech slibů, projektů a soudních sporů zůstává delta silně znečištěná. Ropné skvrny jsou na denním pořádku. Ani plánované čištění, které měla zahájit nigerijská vláda, Shell a další společnosti, se neuskutečnilo.

Zmiňovaný soudní proces se točil kolem znečištění tří vesnic, v nichž jsou zcela znehodnocené místní rybníky a pole. Uniklý olej nebyl nikdy důkladně vyčištěn a nový olej stále pravidelně uniká.

Případ probíhal téměř třináct let, z čehož jasně vidíme, jak obtížné je pro oběti škod způsobených aktivitami nadnárodních korporací dosáhnout spravedlnosti. Organizace Friends of the Earth v návaznosti na tento případ požaduje ambiciózní evropské a mezinárodní právní předpisy, které by zajistily odpovědnost podniků za škody způsobené v zahraničí.

DOBROVOLNICTVÍ JE WIN-WIN ŘEŠENÍ

Co může člověku přinést dobrovolnictví? Kde se setkává kultura a environmentální hnutí? I o tom jsme si povídaly s Ester Dobiášovou, koordinátorkou komunikace kampaní programu Krajina. Ester je klidná, pronikavě inteligentní a vždy si dvakrát promyslí, co řekne. Občas mě mučí svým pedantským důrazem na gramatiku, ale vždy to rychle napraví odzbrojující dávkou suchého humoru.

Jak začala tvá cesta v Hnutí DUHA a čemu se věnuješ dnes?

Má cesta začala ve vlaku. Jela jsem jako dobrovolnice pomáhat do Moravského krasu na Týden pro divočinu. O tři turnusy později mě na Šumavě zastihl e-mail koordinátora dobrovolníků, zda bych nechtěla psát články pro web Česká divočina, což byla v té době hlavní kampaň Hnutí DUHA. Protože už jsem měla s psaním článků zkušenosti, stala jsem se šéfredaktorkou webu, čímž jsem si prakticky vytvořila pracovní pozici coby externistka. Dnes koordinuji komunikaci krajinových projektů, především zemědělských, ale nově i kampaně Zachraňme lesy a Šumavu. Snažím se spolu s dalšími lidmi z týmu probudit ve veřejnosti zájem a ideálně i zápal pro problémy české krajiny: aby lidé porozuměli, v čem se dotýkají každého z nás, a pomohli nám prosadit řešení, která nabízejí mí expertní kolegové a naši partneři.

Pro mnohé lidi je koncept dobrovolnictví ve smyslu „dělat něco za nic“ nepochopitelný. Co pro tebe dobrovolnictví znamená? Dokáže tě něčím obohatit?

Já mám obecně silnou potřebu vkládat svůj čas a dovednosti do činností, které mi dávají smysl. A ideálně když mají přesah k druhým lidem a já sama se díky nim můžu rozvíjet. Dobrovolnictví je takové win-win řešení. Mým srdcovým tématem je ochrana přírody a zvířat. Přírodě teď pomáhám i profesně, což bych upřímně nečekala, že se mi poštěstí. Tiživější je pro mě utrpení hospodářských zvířat. Je to emočně těžké téma a na denní bázi by mě semlelo. Jako dobrovolnice ale můžu pomoci způsobem, který mě nezasahuje. Například jsem pro kampaň Hlava na hlavě sbírala příběhy zvířat na azylové farmě. Spolu s fotografiemi

pak sloužily k tomu, aby lidé vnímali tato zvířata spíše jako individuality než jako bezejmennou masu. Nejraději mám ale stále Týdny pro les: vždy se tam sejde tak různorodá a obohacující skupina lidí, že vidím život zase trošku z jiné perspektivy.

Kromě environmentálního hnutí se pohybuješ i v literárních kruzích. Vidíš někde průnik těchto dvou světů?

Jako první mě napadla kniha pro děti od Daisy Mrázkové Auto z pralesa. Ta se umí dotknout srdce v místech, kde každý má odkrytou i hluboko zahrabanou lásku k něčemu divoce přírodnímu a původnímu. Vybavila se mi také zooložka a mořská bioložka Rachel Carsonová, jejíž knížka Silent Spring (Tiché jaro) byla podnětem ke zrodu environmentálního hnutí v USA a k zákazu používání nebezpečného pesticidu DDT v zemědělství. Příběhy mají sílu změnit svět a redaktori a nakladatelství je můžou dostat k lidem.

Knihy dokážou u lidí rozvíjet vyšší city a zároveň nás i čemukoli přiučít. Máš nějaký

oblíbený žánr? Je pro tebe důležité cítit, že text je potravou pro mozek?

Nemám oblíbený žánr, kromě hororů čtu prakticky všechno. Vybírám si podle námětu, literárního stylu, doporučení... Ráda bych si přečetla minimálně jednu knihu z každého státu, která by mi mohla přiblížit, jak lidé formovaní jinou kulturou a historií přemýšlejí o světě. Oblíbila jsem si i dětské knihy, v nichž se autoři nebojí klást těžké otázky a citlivým a srozumitelným jazykem na ně se čtenáři nalézají odpověď. To je pro mě jako pohazení. Potrava pro mozek – to sedí.

Kdo jsi, když nepracuješ?

To je záludná otázka. Doufám, že stejný člověk, jako když pracuji. (usmívá se) Poslední dobou mě ohromuje, že jsem beze sporu součástí vesmíru, že jsem ze stejné materie. Jak řekl Clifford Matthews, „jsme recyklovaný hvězdný prach“. Vizuálně to krásně vyjádřil astrofyzik Neil deGrasse Tyson ve videu The Most Astounding Fact. Doporučuji i článek od Stephana Martina v Sedmé generaci Kataklyzma aneb Když se věci rozpadají.

Co bys vzkázala o deset let mladší Ester? A co bys vzkázala o deset let starší Ester?

Na to mám odpovědět v pár větách? Zdá se mi, že ke všemu, k čemu jsem za posledních deset let dospěla, byla nezbytná i ta fáze hledání a nejistoty, fáze formování. Přítel mi doporučil, abych si koupila bitcoiny – možná je to jen nafouknutá bublina, ale minimálně do roku 2021 nepraskla. A dárci i dárkyně Hnutí DUHA vědí, že penězi se dají podporovat dobré věci. Ale nenapadá mě, co bych měla vzkázat svému budoucímu já, co bych si nedokázala zpětně dohledat v denících, i kdyby šlo o hodnoty a postoje, které bych si ráda zachovala.

Plyn

Voda

Průmysl

Ostatní

THINK OUTSIDE

HUTIRA k přírodě přistupuje s úctou. Vrací vodu do oběhu a udává trendy v produkci biometanu

Jednotným pojítkem více než desítky partnerských společností pod značkou HUTIRA je úcta k přírodě. Rodinná firma působící v odvětví plynárenství, vodárenství a průmyslu dbá již 30 let na kvalitu svých produktů a šetrný přístup k životnímu prostředí. Zároveň dlouhodobě sleduje nejnovější ekologické trendy v oblasti využití a rozvoje obnovitelných přírodních zdrojů. I díky tomu je tak významným tuzemským hráčem v úpravě vody či ve výrobě biometanu a bioCNG.

Šetrná obnova vody

Klíčovou strategickou oblastí značky HUTIRA je voda a její obnova. Díky vlastním unikátním technologiím tak umí z většiny podzemních i povrchových zdrojů vody vytvořit vodu pitnou v takové kvalitě, která je standardem v běžném vodovodním řadu. Tyto špičkové technologie se řadí pod jednotnou značku HUTIRA CCW – Crystal Clear Water a společně poskytují velkou variabilitu z hlediska využití. Komplexní systémy jsou k dispozici ve stacionární i mobilní variantě a poskytují tak efektivní řešení pro jednotlivé domácnosti i celé obce. Technologie zároveň využívá celá řada jiných subjektů a institucí, například hotely, kempy, koupaliště, průmysl, zemědělství, ale i armáda například při živelných a přírodních pohromách. HUTIRA tak zajišťuje možnost šetrného využití vody jako obnovitelného zdroje v nejrůznějších situacích i oblastech.

Využití biometanu

Zatímco v západních zemích je již několik let patrná výrazná snaha o snižování emisí, v Česku tento potenciální trend zůstává zatím stále v pozadí. Objevují se však zajímavé cesty ke změně, jednou z nich je například větší využití biometanu jako obnovitelného zdroje energie. Jedním z průkopníků v tomto odvětví se v posledních letech stala i značka HUTIRA. Společnost HUTIRA green gas se plně zaměřuje na šetrnou úpravu bioplynu na biometan a jeho další využití. Vzniká tak ekologická alternativa, která je šetrnou náhradou za zemní plyn. Svě uplatnění nachází nejen v dopravě jako pohon vozů na bioCNG, ale i v plynárenské soustavě či pro ukládání zkapalněného biometanu do plynových zásobníků jako bioLNG. Díky inovátorskému přístupu je společnost HUTIRA green gas připravena pomoci městům i obcím, všem provozovatelům čistíren odpadních vod i majitelům bioplynových stanic. Je schopna poskytnout špičkovou technologii s jednoduchou instalací, která zaručí maximální produkci metanu při nízkých provozních nákladech.

Go Green!

Mottem skupiny HUTIRA je „S úctou k přírodě“. Dbá proto na šetrný přístup k přírodním zdrojům a zároveň vybízí k ekologickému chování i své kolegy a partnery. V rámci členství v Regionální hospodářské komoře Brno inicioval Ivo Hutira členskou základnu k podnikání s environmentální tváří a vznikla tak platforma s názvem Go Green. Jejím cílem je podpořit a navzájem prezentovat příklady dobré praxe, představit environmentální aktivity členských firem RHK Brno a zároveň tímto směrem motivovat i další podnikatele a společnosti.

HUTIRA

s úctou k přírodě

7.G

Sedmá generace #odvahakinformacim

Název časopisu je symbolický. Inspirováni Velkým zákonem Irokézů jsme přesovědčeni o tom, že chceme-li jako lidstvo žít na této planetě ve spokojenosti a míru, musí naše jednání zohledňovat také potřeby našich potomků. A to i těch, kteří přijdou sedm generací po nás.

Oslavte s námi

30

www.sedmagenerace.cz • facebook.com/7generace •
twitter.com/7generace • instagram.com/sedmagenerace